

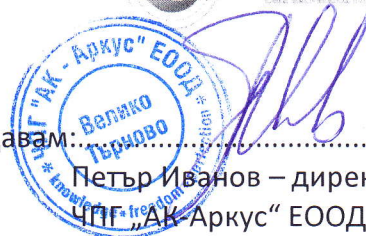
ЧПГ „АК-АРКУС“ ЕООД
cognitio libertas perfectio

ecis

ETS AUTHORIZED
TOEFL iBT CENTER

Утвърждавам:.....
Петър Иванов – директор на
ЧПГ „АК-Аркус“ ЕООД

**УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА IX КЛАС
КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА
ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА**

Настоящата учебна програма съответства напълно на изискванията на ЗПУО, на Наредба №5 от 30 ноември 2015 г. за общообразователна подготовка и на Наредба №7 от 11 август 2016 г. за профилирана подготовка. В нея са интегрирани методически препоръки от Middle Years Programme (MYP) – междинната степен на Програмата на Международния Бакалауреат. Програмата е разработка на специалисти от ЧПГ „АК-Аркус“ ЕООД, гр. Велико Търново и е част от документацията, свързана с кандидатстването на гимназията за иновативно училище през 2018 г.

Адрес:

ул. Драгоман 16, гр. Велико Търново, 5000, България, Телефон: +35962619959, Факс: +35962619961
info@ac-arcus.com; www.ac-arcus.com

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА IX КЛАС КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)
КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА**

Обучението по литература в IX клас разширява и допълва овладените знания и придобитите умения в прогимназиалния етап, свързани с различни културни епохи и литературни периоди, с търкуване на литературен текст съобразно жанровите и културноисторическите му характеристики и съобразно принадлежността му към литературно направление и/или период, както и с изграждането на комуникативните компетентности на учениците.

Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности са свързани с овладяването на знания за светогледните идеи на Просвещението, Романтизма и модерността като културни епохи и с българското възраждане, както и със съотнасянето на интерпретирани в текстовете от тези епохи и периоди ценности и норми, проблеми и конфликти с личния опит на ученика, а също и с познаването на отношенията автор – текст – читател и с умениято за оценяване начини на въздействие на текст.

Очакваните резултати в областта на литературните компетентности са свързани с уменията за търкуване на различни като културен произход, принадлежност към литературно направление и/или период и жанр текстове. Литературните компетентности може да се изграждат на базата на посочените в програмата творби и на други тематично близки текстове по избор на учители.

Очакваните резултати в областта на комуникативните компетентности са свързани с уменията за създаване и възприемане на реч (есе, резюме) както откъм смисловата ѝ, така и откъм действената ѝ страна, а също и с уменията за езиково посредничество и с интерактивните умения на ученика за културно изразяване и творчество, с развиване на неговите изследователските умения и творческо въображение.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОДГОТОВКА В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
СОЦИОКУЛТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Различава светогледни идеи, характерни за Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възраждане, и обяснява прилики и разлики помежду им в контекста на културната динамика. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в учебните текстове ценности и норми, проблеми и конфликти, характерни за Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възраждане, и обосновава позиция по тях.

	Свързва изучените творби с имената на техните автори, с жанровете, с героите, със сюжетите и с мотивите им, с културната епоха на създаването им и със съответното литературно направление. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в изучените творби от Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възраждане. Подбира, извлича и обработва съобразно няколко критерия информация от различни източници, за да изпълни самостоятелно конкретна задача – изследователска, комуникативна или творческа.
ЛИТЕРАТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Тълкува изучените творби от Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възраждане съобразно културноисторическите им характеристики. Разпознава словесни форми, родове и жанрове на литературата. Тълкува изучените творби съобразно родовете и/или жанровете им характеристики. Различава характерни черти и проявления на Романтизма, реализма, модернизма като направления в литературата и на Българското възраждане като литературен период и тълкува изучените творби съобразно принадлежността им към съответното направление или период. Разпознава литературни похвати, тропи и фигури и обяснява функциите им в изучените творби. Идентифицира и тълкува интерпретации на едни и същи мотиви и/или устойчиви сюжети в изучени творби от различни културни епохи и/или литературни направления и периоди.
КОМУНИКАТИВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Създава резюме на съдържанието на (откъс от) изучен повествователен текст с определена комуникативна цел. Създава есе по морален проблем, интерпретиран в изучен (откъс от) литературен текст, с определена комуникативна цел. Спазва книжовните езикови правила. Анализира и критично оценява свои и чужди резюмета според осъществяването на комуникативните им цели. Анализира и критично оценява свои и чужди есета по морален проблем според осъществяването на комуникативните им цели.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Контекст и дейности
I. Просвещение	Познава значението на Просвещението като културна епоха. Различава отличителни за епохата на Просвещението светогледни идеи. Подбира, извлича и обработва съобразно няколко критерия информация от различни източници, за да изпълни самостоятелно конкретна комуникативна (или изследователска, или творческа) задача, свързана с аргументиране на позиция по отличителна за епохата на Просвещението светогледна идея.	Просвещение	Разказ на учителя, съчетан с беседа върху основните компоненти от учебната статия – усвояване на нови знания; Учениците подготвят мултимедийна презентация за визуализиране на конкретна информация – дигитални компетентности; Работа с представителни текстове от различни просвещенски философи (например Джон Лок, Франсис Бейкън, Лесинг, Исак Нютон) – междупредметни връзки с учебните дисциплини Философия и Физика – социални и граждански компетентности; Съпоставяне и различаване на светогледните идеи, характерни за Средновековието, Ренесанса и Просвещението – репродуциране на знания и развитие на социални и граждански компетентности, както и умения за аргументация; Учениците визуализират изобразителното изкуство през Просвещението – дигитални

			компетентности (интердисциплинарни връзки с учебната дисциплина Изобразително изкуство); умения за изразяване на впечатления, чувства, настроения, мисли и лична позиция по даден проблем.
1.1. Из „Пътешествията на Гъливер“ (Дж.Суифт): I глава от I част, I глава от II част	Разпознава жанрови характеристики на романа, проявени в „Пътешествията на Гъливер“. Познава значението на понятието <i>сатира</i> . Тълкува изучените откъси от „Пътешествията на Гъливер“ съобразно жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в откъсите от „Пътешествията на Гъливер“ ценности и норми, проблеми и конфликти, характерни за Просвещението, и обосновава позиции по тях.	Сатира	Разказ на учителя, съчетан с беседа върху основните компоненти от урочната статия – усвояване на нови знания; Умения за изразяване на впечатления, чувства, настроения, мисли и лична позиция по даден проблем с помощта на вербалния език; Съпоставка между екранизираната версия на романа (Gulliver's Travels 1996) и художествената творба – теми, мотиви, изразни средства в киното за постигане на въздействие и изразни средства в литературата. Развиване на умения за учене, културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество; дигитални умения; Съпоставка между романа „Дон Кихот“ (VIII клас) и „Пътешествията на Гъливер“ – умения за съпоставителен анализ; умения за разпознаване на родовите характеристики на епоса в двата

			романа; умения за извличане, обобщение и оценка на информацията; Извънкласен прочит на сатирични текстове от различни жанрове, изучавани в 11. и 12. клас (например текстове на Хр. Ботев и Хр. Смирненски) – умения за съпоставяне на текстове от различни периоди и различни култури; учениците развиват критични, творчески и лични подходи за изучаване и анализ на литературни текстове; Създаване на писмени и на устни текстове, съобразени с книжовните езикови правила – компетентности в областта на българския език.
II. Романтизъм	Познава значението на Романтизма като културна епоха и като направление в литературата. Различава отличителни за епохата на Романтизма светогледни идеи. Обяснява прилики и разлики между светогледни идеи на Просвещението и Романтизма в контекста на културната динамика.	Романтизъм	Разказ на учителя, съчетан с беседа върху основните компоненти от урочната статия – усвояване на нови знания; Учениците представят мултимедийна презентация за визуализиране на конкретна информация – дигитални компетентности; Съпоставяне и различаване на светогледните идеи, характерни за Просвещението и Романтизма, както и съпоставка между Средновековието и Романтизма – репродуциране на знания и развитие на социални и

			граждански компетентности, както и умения за аргументация; Задача за самостоятелно четене и предварителна подготовка за часа – събиране на информация за Френската революция от 1789 г., чийто резултат е премахването на абсолютната монархия. Учениците ще придобият знания за културноисторическите предпоставки, свързани с повята на романтическия светоглед, и умения за интердисциплинарни връзки (с учебната дисциплина История и цивилизация); Визуализация на Декларацията за правата на човека и гражданина от 1789 г. – тълкуване на изобразението и коментар на детайлите; развиване на умения за интерпретация на нелитературен текст; развиване на социални граждански и културни компетентности; Възможна съпоставка с Декалога (Десетте Божии заповеди, изучени в 8. клас); Изработване на речник на романтическите символи – културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество.
П.1. „Дон Жуан“ (Дж. Байрон): VIII песен	Познава значението на понятието <i>поема</i>. Разпознава жанрови характеристики на поемата, проявени в VIII песен от „Дон Жуан“. Тълкува VIII	Поема	Извънкласен прочит на откъси от комедията на Мوليер „Дон Жуан“ – умения за съпоставка на

	песен от „Дон Жуан“ съобразно родовите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Различава проявления на характерни черти на Романтизма като направление в литературата в VIII песен от „Дон Жуан“ и я тълкува съобразно посочените проявления. Разпознава тропи и фигури в VIII песен от „Дон Жуан“ и обяснява функциите им. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в VIII песен от „Дон Жуан“.		произведенията съобразно жанровете, тематичните и културноисторическите характеристики на произведенията. Подбор на медийни текстове, свързани с образа на съвременните донжуановци, или съставяне на авторски текстове – развиване на езикови компетентности, умения за анализ и аргументиране на лична позиция по проблема.
П.2. „Евгений Онегин“ (А. С. Пушкин); III и VIII глава от „Евгений Онегин“ съобразно родовите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Различава проявления на характерни черти на Романтизма като направление в литературата в III и VIII глава от „Евгений Онегин“ и ги тълкува съобразно посочените проявления. Разпознава тропи и фигури в III и VIII глава от „Евгений Онегин“ и обяснява функциите им. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в III и VIII глава от „Евгений Онегин“.	Разпознава жанрови характеристики на романа, проявени в III и в VIII глава от „Евгений Онегин“. Тълкува III и VIII глава от „Евгений Онегин“ съобразно родовите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Различава проявления на характерни черти на Романтизма като направление в литературата в III и VIII глава от „Евгений Онегин“ и ги тълкува съобразно посочените проявления. Разпознава тропи и фигури в III и VIII глава от „Евгений Онегин“ и обяснява функциите им. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в III и VIII глава от „Евгений Онегин“.		Ролева игра „Интервю“. Участниците интервюират свои съученици, които отговарят през ролите/образите на Евгений Онегин и Татьяна. Учебната цел е изследване на морален казус; изследване на мотивите в поведението на героите; изграждане на комуникативни умения, умения за активно слушане, умения за тълкуване на информация. (Възможно е поставянето на творческа задача, която има за цел учениците да „пренапишат“ развързката на романа.)
III. Реализъм. III. 1. „Дядо Горюх“ (О. дьо Балзак)	Разпознава жанрови характеристики на романа, проявени в „Дядо Горюх“. Тълкува „Дядо Горюх“ съобразно жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Познава значението на реализма като направление (и метод) в литературата.	Реализъм	Симулативно упражнение „Съдебен процес“. Учениците се разделят по групи и влизат в ролата на обвинителите и защитниците на образите от романа (Дядо Горюх, Йожен Растиняк, Делфин и Анастаси).

	Различава проявлениа на характерни черти на реализма в романа „Дядо Горио“ и тълкува творбата съобразно посочените проявления. Разпознава литературни похвати, тропи и фигури в „Дядо Горио“ и обяснява функциите им. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в „Дядо Горио“ ценности и норми, проблеми и конфликти и обосновава позиция по тях. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в „Дядо Горио“.	Учебната цел е изследване на морален казус; изследване на мотивите в поведението на героите; изграждане на комуникативни умения, умения за активно слушане, умения за тълкуване на информация, умения за аргументиране, умения за дебатиране.
III.2. „Мадам Бовари“ (Г. Флобер): VII глава от I част	Разпознава жанрови характеристики на романа, проявени в откъс от „Мадам Бовари“. Тълкува изучения откъс от „Мадам Бовари“ съобразно жанровете и/или културноисторическите характеристики на творбата. Различава проявления на характерни черти на реализма в откъс от „Мадам Бовари“ и тълкува творбата съобразно посочените проявления. Разпознава литературни похвати, тропи и фигури в откъс от „Мадам Бовари“ и обяснява функциите им. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в откъс от „Мадам Бовари“ ценности и норми, проблеми и конфликти и обосновава позиция по тях. Подбира, извлича и обработва съобразно няколко критерия информация от различни източници, за да изпълни самостоятелно конкретна творческа (или изследователска, или комуникативна) задача, свързана с изработване на сценарий за филм по „Мадам Бовари“.	Творческа задача, свързана с изработване на сценарий за филм по романа „Мадам Бовари“ – учениците развиват творчески и комуникативни умения, както и умения за работа в екип; Вариант на творческата задача е възможността учениците да създадат фотогалбум/фотогалерия върху основните сюжетни елементи на романа – развиват дигитални умения, креативно мислене и творчески умения, умения за работа в екип.
IV. Модернизъм	Познава значението на модернизма като направление в литературата. Различава характерни черти на модернизма. Подбира, извлича и обработва съобразно няколко	модернизъм Разказ на учителя, съчетан с беседа върху основните компоненти от урочната статия – усвояване на нови знания;

	критерия информация от различни източници, за да изпълни самостоятелно конкретна изследователска (или комуникативна, или творческа) задача, свързана с проявления на модернизма в европейското изкуство.		Задача за предварителна подготовка – учениците организират Форум на модернизма, чиято цел е да се представи модернистичното направление в културата. Тази задача дава възможност и някои от учениците да влязат в ролята на творци модернисти – писатели (вкл. представяне на произведения на чужд език), художници, музиканти. Целта е да се развият културни компетентности и умения за изразяване чрез творчество; развиване на дигитални умения; умения за съпоставяне на текстове от различни култури.
IV.1. Символизъм. „Сплин“ (LXXVIII) (Ш. Бодлер)	Разпознава родови характеристики на лириката, проявени в „Сплин“ на Ш. Бодлер. Тълкува „Сплин“ на Ш. Бодлер съобразно родовите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Познава значението на символизма в контекста на модернизма. Различава проявления на характерни черти на символизма в „Сплин“ на Ш. Бодлер и тълкува творбата съобразно посочените проявления. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в „Сплин“.	символизъм	Изработване на речник на символите – културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество; Дискусия върху символистичната поезика – учениците изграждат умения за аргументация; развиват комуникативните си умения и компетентности; Съпоставка с представителни символистични текстове от българската литература (например произведения от П. К. Яворов и Д. Дебелянов, изучавани в 11. и 12. клас) – учениците развиват критични подходи за изучаване и анализиране на литературни текстове.
IV.2., Есенна	Разпознава родови характеристики на лириката,		Изработване на речник на символите

песен“ (Пол Верлен)	проявени в „Есенна песен“ на Пол Верлен. Тълкува „Есенна песен“ на Пол Верлен съобразно родовите, жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбите. Различава проявления на характерни черти на символизма в лирически текстове на Пол Верлен и тълкува творбите съобразно посочените проявления. Разпознава тропи и фигури в „Есенна песен“ и обяснява функциите им. Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в „Есенна песен“.	– културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество; Дискусия върху символистичната поезика – учениците изграждат умения за аргументация; развиват комуникативните си умения и компетентности; Съпоставка с представителни символистични текстове от българската литература (например произведения от П. К. Яворов и Д. Дебелянов, изучавани в 11. и 12. клас) – учениците развиват критични подходи за изучаване и анализиране на литературни текстове.
V. Българско възрождане	Познава значението на Българското възрождане като литературен период. Различава отличителни за Българското възрождане светогледни идеи. Обяснява прилики и разлики между светогледни идеи на Ренесанса, Просвещението, Романтизма и Българското възрождане в контекста на културната динамика.	Българско възрождане Учениците се подготвят предварително за публично изказване, свързано с идеите на изучените епохи и в частност с тези на Българското възрождане. Целта на тази задача е развиване на умения за устно формулиране на теза и аргументацията ѝ (комуникативни умения); развиване на социални и граждански компетентности; Учениците предварително се запознават с екранизирани версии, пресъздаващи възрожденската епоха, за да изградят мнение за съпоставка между изразните средства във филмовото изкуство и тези в литературата; Посещение на културноисторически

			обекти, съхранили автентичността на епохата – целта е учениците да придобият реалистична представа за: живота през Възраждането; специфичната архитектура; бита и обичаите на българите и др. Развитие на социални, граждански и културни компетентности: Пресъздаване на епохата чрез предварителна подготовка от страна на учениците – облекто, традиции и обичаи. Създаване на рекламна брошура, която има за цел да популяризира българската култура пред широката аудитория – културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество.
V.1. Из „История славянобългарска“ (Павий Хилендарски): Предисловие	Различава отличителни за Българското възраждане светогледни идеи, проявени в Предисловието на „История славянобългарска“. Тълкува Предисловието на „История славянобългарска“ съобразно културноисторическите характеристики на творбата. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в Предисловието на „История славянобългарска“ ценности и норми, проблеми и конфликти и обосновава позиция по тях.		Творческа задача: на учениците се поставя задача да напишат съвременна „История славянобългарска“, която да бъде призив към българите по света – развитие на културни компетентности и умения за изразяване чрез творчество; развиване на езиковите компетентности; Изработване на постер в електронен вариант върху съдържанието на „История славянобългарска“ – учениците изграждат умения за

		интердисциплинарни връзки (ИТ, Информатика) и прилагане на електронните технологии в часовете по литература; Съпоставка между историческата личност Паисий Хилендарски и художествения му образ в одата „Паисий“ на Ив. Вазов (произведение, заложено в учебната програма на 10. клас) – умения за съпоставителен анализ; умения за учене.
У.2. „Изворът на Белоногата“ (П. Р. Славейков)	Тълкува „Изворът на Белоногата“ съобразно жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Оценява завършека на „Изворът на Белоногата“ във връзка със сюжета на творбата и/или с изразените в нея преживявания. Различава проявления на характерни черти на Романтизма в „Изворът на Белоногата“ и тълкува творбата съобразно посочените проявления. Разпознава тропи и фигури в „Изворът на Белоногата“ и обяснява функциите им. Различава отличителни за Българското възрождане светогледни идеи, проявени в „Изворът на Белоногата“, и обяснява прилики и разлики между тях и светогледните идеи, характерни за Просвещението и Романтизма, в контекста на културната динамика. Съпоставя с личния си опит интерпретирани в „Изворът на Белоногата“ ценности и норми, проблеми и конфликти и обосновава позиция по тях. Идентифицира и оценява специфични начини за	Съпоставка на творбата с поемата „Раица“ от Пенчо Славейков – умения за съпоставителен анализ; изразяване на настроения, чувства, мисли и позиции по проблеми с помощта на вербалния език; Публично изказване по проблем от творбата „Изворът на Белоногата“ – развиване на умения за устно формулиране на теза и аргументацията ѝ (комуникативни умения); Създаване на авторски текстове, обвързани с темите и проблемите в поемата и съвременните морални ценности – компетентности в областта на българския език; културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество.

	въздействие в „Изворът на Белоногата“.		

ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Съотношение при формиране на сročна оценка:

Текущи оценки от устни и от писмени изпитвания	60%
Оценки от контролни и класни работи	20%
Оценки от други участия (работа в часовете, изпълнение на домашни работи, работа в групи и др.)	20%

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	Създаване на писмени и на устни текстове, съобразени с книжовните езикови правила. Извличане и обработване на информация от текстове в съответствие с книжовните езикови правила.
Умения за общуване на чужди езици	Съпоставяне на превод от/на чужд език като форма на езиково посредничество с трансформации на интерпретации на мотив и/или устойчив („странстващ“) сюжет в изучен текст от дадена културна епоха на езика на друга културна епоха (в т.ч. и на съвременната) и/или на друго изкуство като други форми на същото комуникативно умение. Съпоставяне на изучени в часовете по литература текстове с текстове, изучени в часовете по чужд език, въз основа на обща принадлежност към културна епоха или жанр.
Дигитална компетентност	Използване на книги от електронни библиотеки и на други електронно базирани информационни източници за изпълнение на конкретна изследователска, комуникативна, творческа задача. Използване на мултимедия за представяне на продукти от изпълнение на конкретна изследователска,

	комуникативна, творческа задача.
Умения за учене	Самонаблюдаване и наблюдаване на съучениците, упражняване на самоконтрол при изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел определяне на собствените сили и слаби страни, на собствения стил на учене.
Социални и граждански компетентности	Съпоставяне и различаване на светогледните идеи, характерни за Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възрождане и съвременната епоха. Съпоставяне и различаване на историческите и литературните интерпретации на светогледните идеи, характерни за Просвещението, Романтизма, модерността и Българското възрождане и съвременната епоха.
Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	Изразяване на впечатления, чувства, настроения, мисли, позиции по проблеми с помощта на различни езици – вербален, визуален (в т.ч. и изобразителен), музикален.